

Liblikamaja

Marcia Preston

1. peatükk

Alberta, Kanada, märts 1990

Ma näen oma abikaasa maja aknast, kuidas must Chevy Blazer peatub lumise mäenõlva all meie värava taga. Võõras mees väljub, jätab ukse lahti ja silmitseb nime meie postkastil. Tema sullejope hõlmad on külmale ilmale vaatamata eest lahti ja jalas on tal kauboisapad. Isegi nii kaugele vaadates torkavad tema mustad juuksed valge lume taustal teravalt silma.

„See on vale maja,“ sosistan ma, lootes, et mees keerab ringi ja lahkub tuldud teed mööda. Selle asemel istub ta uuesti rooli taha ja sõidab aeglaselt nõlvast üles. *Neetud*.

Ma kustutan verandalambi ja panen käest padjakatte, mida ma tikin kingituseks ühele armsale inimesele. Sellel on teadusliku täpsusega kujutatud kollase-mustakirju aniisi-pääsusaba^{*}. Tosinkond teist vaikset tiivapaari seisab riiulil vurnas – David nimetab seda minu liblikakollektsiooniks. Alati kui ta seda ütleb, tunnen ma tiivavärelust rinnas. Tal ei ole aimugi.

Ma vaatan maja jahedatest varjudest, kuidas tundmatu pargib oma auto ja sumpab mööda lumist rada eesukseni. Tema samm on kindel ja nägu tõsine. Oletan, et ta on umbes viiekümneaastane, minust peaaegu kaks korda vanem, ja millegipärast teeb see mul olemise veelgi kõhedamaks.

^{*} *Papilio zelicaon* – Põhja-Ameerika lääneosas elav pääsusaba liik.
– Tlk.

Ma seisan liikumatult ja hoian hinge kinni, kui ta uksekella helistab ja ootab.

Mine ära. See on vale maja.

Mees vajutab uuesti kellanuppu. Ta ei näe rõövli ega vägistaja moodsid välja, kuid ma olen liiga väsinud, et ust avada ja viisakust teeseldes juhatada teda sinna, kuhu tahes ta minna tahab. Ma vajan üksindust, eelkõige täna. Taipan korraga, et litsun peopesaga vastu kõhtu, ja tõmban käe kähku ära, surudes selle rusikasse. Hing jääb mulle kurku kinni.

Kell tiniseb taas ja ma võpatan, kui uksepiit kutsumata külalise koputamise peale lõgiseb.

Taeva pärast, mine juba ära! Kedagi ei ole kodus. See, keda sa otsid, ei ela siin.

Ja siis hüüab võõras minu nime.

See pole Roberta Dutreau, minu abielunimi, vaid lapsepõlvnimi.

„Roberta Lee? Bobbie?”

Mehe hääl on kume ja summutatud. „Ma nägin, et sul tuli põles. Palun tee uks lahti.”

Süda taob rinnus. Ma ei tunne seda meest, kuidas saab tema mind tunda? David on tööl ja ma ei tea, mida teha.

„Palun,” hõikab tundmatu. „Asi on Lenoras.”

Ma ahmin õhku. Tõttan ukse juurde ja tõmban selle lahti, nii et tillukesed lumetupsud koridori põrandale pudenevad. Seda ust ei kasuta tavaliselt keegi.

Tundmatu seisab paljapäi, keharaskus ühele jalale toetatud ja põlved väljapoole nagu kauboi. Kuid ta ei ole kauboi. Ta on indiaanlane. Meie pilgud kohtuvad ja ma tajun mehe mustades silmades midagi tuttavlikku, kuid ei oska sellele nime anda. Ta on jässakas ja lihaseline, minust pea jagu pikem.

Ma ei ole kogu hommiku jooksul suud lahti teinud ja seepärast kõlab mu hääl kähedalt. „Kas Lenoraga on midagi halvasti?”

Võõra üks käsi on jopetaskus ja teine pöialtpidi teksaspükste vööaasa küljes. Kui ta lõpuks rääkima hakkab, siis kostab tema bassihäääl madalalt ja kiretult. „Sa mõtled lisaks kümneaastasele vangistusele?”

Klammerdun mõlema käega ukseerva külge. „Kes te olete?”

Ta vaatab mulle taas silma. „Mina olen Harley Jaines.”

See nimi lööb mu peas kumisema ja kajab läbi tühjade tubade. *Harley Jaines. Harley Jaines. Harley Jaines...*

„*Närukael.*” Pigistan ust veelgi kõvemini. „Harley Jaines on surnud.”

„Luba vastu vaielda, ma ei ole surnud.” Tema lõuas tuk-satab lihas.

Mulle meenub aastate tagant foto mundris noormehest, kellel on samasugused mustad silmad – minu parima sõbra kadunud isast. Kuidas ma kadestasin Cynthiat selle kangelasliku foto pärast!

Ja nüüd seisab see mees minu ukiselävel.

Minu põlved nõtkuvad ja mees sirutab käe, et mind küünarnukist toetada, ent ma tõmbun eemale. Ta langetab käe. „Sa peaksid istuma. Kas ma tohin sisse tulla?”

Ma pööran sõna lausumata selja ja tuigun tagasi verandale, otsides igalt toolikorjult ja uksepiidalt kätega tuge, justkui kõnniksin liikuvast rongis. Ma kuulen, kuidas uks minu taga suletakse ja mehe tasased sammud mulle järgnevad.

Ma vajun lambi kõrvale lillelisse tooli, sikutan pleedi jalgade peale ja tõmban põlved lõua alla, põimides käed nende ümber. Mees jääb toa keskele ootavalt seisma ja istub siis palumata diivanile.

Tema häääl on nii madal, et ma suudan läbi kõrvade undamise vaid hädavaevu sõnu eristada. „Anna andeks, et ma sind niimoodi jahmatasin. Mul on vaja sinuga Lenorast rääkida.”

„Kas sa oled käinud teda vaatamas?” küsin ma.

Ta noogutab. „Järjepidevalt, juba mitu kuud. Alates sellest ajast, kui ma sain teada, kus ta oli.”

„Kuidas tal läheb?”

„Ta ise väidab, et tal ei ole midagi häda, kuid see on vale. Ma näen seda tema silmist.”

„Me mõtlesime... ta ütles, et sa said Vietnami surma.”

Ta vaatab kõrvale. „See on pikk lugu.”

Ta toetub taha ja suunab pilgu avaratest akendest lõputute lumistele mändidele. „Tegelikult tulin ma sellepärast,” lausub Harley Jaines viimaks, „et Lenora vajab sinu abi.”

Ta silmitseb mind, nagu ootaks mingit reaktsiooni. Kuid minu mõtted on triivinud praegusest hetkest kaheteistkümnenda aasta võrra tagasi minevikku, majja nimega Kaljusadam, mis seisab Columbia jõe kaldal. Ma näen Lenorat sellisena, nagu ta oli toona.

„Ma vestlesin advokaadiga, kes teda omal ajal esindas – kui seda saab esindamiseks nimetada,” lausub võõras. „Tema on veendunud, et juhtunu taga peitub rohkemat, kui Lenora talle rääkis.”

Liblikatiivad värelevad mul lausa kurgus. Ei tea, kas ta näeb neid minu silmade taga pekslemas, kui ma teda ilmetul pilgul pörnitsen? „Ja mida Lenora ütleb?”

„Ta on jutustanud mulle natukesehaaval suurema osa oma elust. Ta räägib sageli sinust. Kuid tolle öö kohta keeldub ta sõnagi poetamast.”

Ta ootab. Kannatlik mees. Kuid minu süda on nagu igikelt Põhja-Kanada pinna all. Tõrges, vastupidav. Ma vastan vaikimisega.

„Advokaadi arvates tead sina kogu lugu. Tema jutu järgi väitsid sa haiglas talle, et Lenora on süütu.”

Minu suu väändub. „Missuguses haiglas? Millal?” Kuid ma tean täpselt, mida ta mõtleb.

„Lenoral on kahe nädala pärast armuandmiskomisjonis ülekuulamine. Ma tahan, et sa tuleksid sinna tunnistusi andma. Palkasin advokaadi – seekord osava – ja me nõuame enamat kui tingimisi vabastamist. Meie eesmärk on täielik armuandmine.”

Harley Jaines jälgib mu nägu. „Ta ei oleks pidanud vangelasse minema,” ütleb ta. „Sina tead seda ja mina tean seda. Ma usun, et sul on võim teda vabastada, kui sa ülekuulamisele tuled ja tõtt räägid.”

Raputan pead. „Sa eksid. Mul ei ole mingit võimu.”

Väljas on hakanud jälle lund sadama. Räitsakaid langeb üha tihedamalt. Meie veranda akendest avanev vaade meenutab jõulukaarti – maailm koosneb paksude lumemütsidega mändidest. Soojale toale vaatamata tunnen ma oma liikmetes talve jäist hingust.

„Ta sureb selles vanglas,” sõnab Harley Jaines. „Kui hing on muserdatud, siis ei pea ka keha kaua vastu.”

Järjekordne valearvamus. Mina olen selle elav tõestus. Kuidas ta saab olla nii naiivne? Ta on kaks korda vanem, sõjaveteran ja irokees, kui ma õigesti mäletan. Ent ma ei vaevu temaga vaidlema.

„Bobbie,” sõnab see mees, kellega ma kohtun elus esimest korda, kasutades hüüdnime, milleks tal ei ole õigust ja mille pani mulle tema tütar. „Kas sa tead, kus Cynthia on?”

Küsimus tabab mind ootamatult. Ma kogelen. „Aeg-ajalt me ikka suhtleme.”

„Miks ta ei ole oma ema vaatamas käinud?”

Minu pilk muutub uduseks ja ma surun huuled kokku, et tunded mu näol ei peegelduks. „Seda pead sa tema käest küsima.”

„Seda ma tahaksingi,” kostab ta. „Ma soovin oma tütarta näha. Ta ei tea isegi seda, et ma olen elus.”

Mu kõrvus kõlab Cynthia Jainesi kähe rusutud hääl tollest korrast, kui ta pool aastat tagasi helistas. Ma näen vaimusilmas kõhnunud viirastust, kes tuli mind vaatama Rohelisesse Viilkatustesse* – selle pilanimega kutsusime me närvikliinikut, kus ma elasin viis aastat enne Davidiga abiellumist. Kas Harley Jainesi nägemine päästaks Cynthia või oleks see ka tema jaoks viimane piisk karikas?

„Ta ei anna mulle kunagi oma aadressi. Mulle on jäänud mulje, et ta kolib sageli. Ma ei tea, kus ta on.” Kõik on tõsi ja ma ei väldi seda öeldes Harley Jainesi pilku. Ma ei ole kunagi valetada osanud.

Mees noogutab tuima näoga. Ma ei tea, kas ta usub mind. *Kus sa kõik need aastad redutasid*, mõtlen ma. *Miks sa lasksid Lenoral arvata, et sa oled surnud?*

Kuid ma ei taha tema saladusi teada. Ma ei taha isegi enda saladusi teada.

Minu mõtted uitavad homme hommikuks naistekliinikusse kinni pandud ajale ja mu magu tõmbub krampi. Kas ma suudan pärast ise koju sõita? Mis siis, kui mu enesetunne on sant ja ma veritsen? Mida usutavat oskan ma Davidile põhjenduseks öelda?

Kui Cynthia oleks siin, siis tuleks ta minuga kaasa. Ta hoolitseks minu eest ja valetaks minu eest. Või keelitaks mind juba tehtud otsusest taganema. Ma sätin pleedi ümber käsivarte ja tõmban sügavalt hinge. Minu kohkumuseks tõuseb Harley Jaines püsti.

„Ma teatan sulle, millal ülekuulamine toimub,” lausub ta. „Kas sa annaksid mulle oma telefoninumbri?”

Kui ta mulle helistada saab, siis ei tule ta võib-olla enam siia. Ma ajan end pikkamisi püsti, poen pleedi seest välja ja kritseldan numbri telefoni kõrval lebavasse märkmikku.

* Rohelised Viilkatused – viitab tõenäoliselt Lucy Maud Montgomery raamatule „Roheliste Viilkatuste Anne”. – *Tlk.*